

aliis naturaliter menti nostrae imperviis; ac insuetos effectus vocari miracula, utpote qui ex legibus ignotis oriuntur; ideo autem miracula inservire ad probandam revelationem, quod in iis fiant circumstantiis quae indicant Deum per ea velle religionis veritatem testificari.

102. Circa praedictas definitiones pauca animadvertenda sunt :

1^a *animadversio* : non diffitemur dari posse eventus aliquos singulares et eximios, legibus naturalibus non derogatorios, et in quibus specialis effulget divinae Providentiae in favorem alicujus religionis interventus. Talis est, v. g., protectio extraordinaria quam Deus nonnumquam verae religionis sectatoribus praebet adversus ejusdem inimicos. Sed talis probatio rarissime erit apta ad omnes convincendos. Quidquid sit, patratio miraculorum, qualia superius definita sunt, est de se multo efficacius argumentum; et, cum clare demonstratur hujusmodi miracula esse possible et certo dignosci posse, non est cur *a priori*, ut faciunt praedicti auctores, amoveatur talis probatio.

2^a *animadversio* : Hypothesis Clarkii manifeste falsa est. Supponit enim nullas esse materiae vires, nullas leges, nullas operationes. Porro, praeterea quod hoc sensui communi repugnet, « contra rationem sapientiae est, ait D. Thomas (*cont. gent. lib. 3, c. 69*) « ut sit aliquid frustra in operibus sapientiae. Si autem « res creatae nullo modo operentur ad effectus producendos, sed solus Deus operetur omnia immediate, « frustra essent adhibitae ab eo res aliae ad producendos effectus. Repugnat igitur praedicta positio « divinae Sapientiae. »

3^a *animadversio* : Si, omnibus et eisdem positis circumstantiis, certus effectus modo producitur, modo non, id haud potest a causis aut ex legibus occultis provenire, ut dicunt Bonnet et d'Haufeville; secus leges naturae non essent constantes, et principium inductionis rueret. Sic, v. g. idem ignis fornacis Babylonensis servos regis combussit et tribus pueris Hebraeis pepercit. Cum circumstantiae eadem fuerint pro servis ac pro pueris, si et priorum combustio, et posteriorum praeservatio fuerit effectus naturalis, jam lex illa vi cujus ignis corpora devorat, non erit universalis et constans, quod repugnat.

4^a *animadversio* : Evangelium clare testatur Christum propria sua virtute, tanquam effectrice causa, produxisse sanationes miraculosas, et non tantum cognovisse occultas causas et leges per quas illi effectus tali praecise momento evenire debuerunt.

QUAESTIO V^a

Utrum miraculum sit possibile?

103. *Resp.* Inter illos qui contendunt miraculum esse impossibile, alii negant quidquam a quoquam agente fieri posse praeter naturae cursum, ideoque hominem ipsum, in omnibus actibus suis, *determinismo*, ut aiunt, caeco et universali subjiciunt. Illi confutantur in philosophia ubi demonstratur libertas. Alii activitatem aliquam a cursu naturae independentem in homine quidem agnoscunt, nulli autem concedunt agenti supra-humano; quippe qui, ex una parte, nullum admittunt spiritum creatum homini superiorem; ex altera vero, Deum ipsum, aut negant

existere personaliter, aut nolunt agere aliter quam modo uno et uniformi; ac proinde omnem ab eo excludunt actionem variam et particularem, qua praeter naturae cursum aliquid faceret.

Nobis autem, cum supponamus Dei existentiam personalem alibi probatam, ultimos tantum confutare incumbit. Sic ratiocinantur :

1° Deus non magis aliquid potest contra aut praeter ordinem physicum quam contra ordinem moralem. Atqui nihil potest contra ordinem moralem.

2° Praeterea, finis quem sibi Deus proposuit, leges naturales condendo, exigit ut illis nunquam derogetur; secus, omnis humana providentia, harumce legum constantiae innixa, evadit impossibilis.

3° Praeterea, vel Deus semper derogat ordini physico, ubi pares adsunt rationes, et tunc ejus operatio non fit praeter cursum naturae, sed de lege quadam generali; vel non semper derogat, ubi pares sunt rationes, et tunc dicendus est inconstans et personarum acceptor.

4° Praeterea, voluntas divina, ordini physico derogans, derogaret simul voluntati qua ille ordo fuit institutus. Ergo mutabilitatem in Deo argueret.

104. Sed contra dico : *Miraculum est in se possibile :* Conclusio est *de fide*, juxta conc. Vatic. (*Sess. 3. De fide. can. 4*) : « Si quis dixerit miracula nulla fieri posse, proindeque omnes de iis narrationes, « etiam in sacris Scripturis contentas inter fabulas vel « mythos ablegandas esse; anathema sit. »

Ratione autem philosophica evidenti probatur, tum de miraculo secundi ordinis, tum de miraculo primi ordinis.

105. 1° Miraculum secundi ordinis, etiam ab agente creato, nullam in se involvit repugnantiam.

Miraculum secundi ordinis illud est quod *de se* non est praeter ordinem universalem totius naturae creatae, ac proinde non requirit potentiam infinitam. Atqui non repugnat hujusmodi opus, licet praeter legem cursumque naturae fiat, ab agente creato supra-humano procedere. Non repugnat enim : 1° dari agentia libera supra-humana, ut patet; 2° illa agentia nonnulla operari quae manifeste, neque ex caeca activitate naturae, neque ex hominis industria procedunt; siquidem nihil obstat absolute quin Deus permittat ut hoc modo sua virtute utantur.

Quae prodigia a spiritibus creatis fieri diversa ratione, optime concipimus. Alia nempe carebunt veritate operis, et fient, vel immutando phantasiam videntis, vel formam aliquam mere apparentem oculis subjiciendo; et sic daemones ipsi possunt simulare etiam ea quae, de se, omnes vires naturales superant, v. g. mortui resurrectionem; alia habebunt veritatem operis, seu, non erunt merae illusiones; et fient, aut per motum localem, v. g. extollendo hominem sursum, ita ut volare videatur; aut applicando activa passivis, seu vires occultas naturae adhibendo ad effectus alioquin non futuros; v. g. ad sanationem alicujus morbi instantaneam.

106. 2° Miraculum etiam primi ordinis non repugnat ullo modo.

Id est : Non repugnat a Deo fieri opus praeter ordinem universalem totius naturae creatae.

Secus, illa repugnantia esset, vel absoluta, vel hypo-

thetica ; aliis verbis : miraculum illud repugnaret, vel quatenus factum, vel quatenus ordini universali derogatorium. Atqui neutro modo repugnat.

I. *Non repugnat absolute quatenus factum.* Factum siquidem illud, in se consideratum et sine respectu ad leges naturae, certo nullam involvit contradictionem. Quae enim contradictio quod mortuus denuo vivat, quod gravitatio locum non habeat ? etc. Atqui Deus, absolute loquendo, id omne facere potest quod nullam contradictionem involvit.

II. *Nec repugnat miraculum primi ordinis hypothetice, seu, quatenus est ordini universali derogatorium.*

Derogare ordini universali, nec excedit Potentiam divinam, nec ipsius Sapientiam dedecet, nec ejus destruit Immutabilitatem. Ergo.

1° *Non excedit divinam Potentiam.* Dupliciter contingere concipitur praedicta derogatio, scilicet : aut per productionem alicujus effectus qui nulli agenti creato, tanquam causae principali, tribui potest ; aut per impeditionem alterius effectus quem natura, juxta dispositiones sibi inditas et per nullum agens creatum coercibiles, deberet producere. Porro, nec priori nec posteriori modo operari miraculum divinam Potentiam excedit.

a) Non priori quidem : secus, dicendum esset Deum, praesentem ordinem condendo, virtutem suam omnipotentissimam limitasse ad effectus viribus entium a se creatorum proportionatos, et hoc evidenter est falsum.

b) Nec posteriori modo etiam : dispositiones enim quas Deus naturae indidit ad talem effectum, etiamsi

a nullo agente creato sint impedibiles, certe ab agente increato coerceri queunt, v. g. Deus potest impedire ne ignis, etiam omnibus positis conditionibus requisitis ad comburendum, revera comburat. Verum est equidem, posita alicujus entis essentia, necessarium esse ut habeat radicaliter vires tales effectus sibi proportionatos producendi ; at essenziale non est ut vis illa ad actum reducatur ; nulla enim potentia creata ad actum est essentialiter reducta, cum in conceptu potentiae ab actu separatae nulla reperiatur contradictio ; et id luce clarius est in doctrina communiter apud philosophos recepta, omnem potentiam creatam indigere, ut ad actum reducatur, Dei concursu qui semper ab eo denegari potest. Ergo miraculum primi ordinis non excedit divinam Potentiam.

2° *Nec dedecet divinam Sapientiam derogare ordini universali.* Proprium sapientiae est media aptare ad finem ; et idcirco, ad divinam Sapientiam spectat providere ut omnia convenienter ordinentur, sive ad fines generales creationis, sive ad fines particulares proprios. Atqui miraculorum etiam primi ordinis patratio :

a) Non obstat finibus creationis in genere, sed e contrario valde illis inservit ; quia, per miracula, supremum Dei dominium in creaturis magis elucet, excitatur nostra erga eum fiducia, manifestatur ejus amicorum sanctitas, et praecipue revelationis factum fit evidens.

b) Neque obstat finibus particularibus propter quos Deus leges naturae universales et constantes esse voluit. Ideo certe id voluit, ut inductioni daretur locus, et homines, creaturis utendo, sibi tuto providere va-

leant. At miracula neutrum impediunt; quia non sunt ordinis universi universa perturbatio, sed suspensio alicujus effectus particularis, in casu particulari tantum; sic v. g. dum ignis parcebat tribus pueris in Babylonis fornace, in aliis locis non cessavit comburere.

3° Denique, praefata derogatio, divinam *non destruit Immutabilitatem*, quasi Deus, sic legibus suis derogando, retractaret voluntatem qua ab aeterno illas condidit. Miraculum enim, uti diximus, non est praeter ordinem universalissimum, seu non contingit praeter divinam praeordinationem; sed Deus uno et aeterno actu simul decrevit, et leges statuendas, et afferendas in tempore eisdem derogationes.

Sic igitur respondendum est iis quae opponuntur n° 103.

107. *Ad 1.* Non eadem est ratio ordinis moralis ac ordinis physici. Ordo physicus est ordo creaturarum ad invicem; ordo moralis est ordo voluntatis liberae ad Deum. Deus autem ordini voluntatis creatae ad seipsum derogare non potest, quia tunc creaturam eximeret a dependentia essentiali qua ad Creatorem suum refertur, quod prorsus est impossibile.

108. *Ad 2.* Non magis humana providentia impeditur per alicujus legis derogationem in uno casu particulari, ac in regno impeditur ne cives ad normam legum vivant, eo quod uni eorum aliqua dispensatio a principe, pro lege et casu particulari, concessa fuerit.

109. *Ad 3.* Ubi pares sunt rationes, Deus non tenetur semper legibus naturae derogare, quia finem suum multis aliis mediis obtinere potest. Cur enim, volens duos homines aequaliter dispositos convertere

ad fidem, non poterit, unum novo miraculo, alium simplici veterum miraculorum narratione, de veritate revelationis convincere? Insuper, etiamsi semper, ubi pares sunt rationes, ordini universali derogaret, ejus operatio non minus foret ordini physico ab eo statuto derogatoria, quamvis legi cuidam suae Providentiae, in ordine morali, esset consentanea.

110. *Ad 4.* Voluntas divina, instituendo ordinem physicum praesentem, non fuit ut nunquam ei derogetur, sed e contra. Ergo, huic ordini derogando, Deus voluntatem non mutat, sed implet potius.

QUAESTIO VI^a

Utrum religionis alicujus divinitas per miracula rite probetur?

111. *Resp.* Videri potest quod non.

Etenim, 1° Demonstratio per miraculum non fit nisi historice constet de facto ipso, quod allegatur tanquam miraculosum. Atqui id videtur impossibile. Illa siquidem facti existentia noscitur testimonio humano. Jam vero testimonium illud non confert nisi certitudinem moralem, quae probabilitatis limites non excedit, nec fidei religiosae potest sufficere.

2° Praeterea, judicandum est secundum ea quae communius contingunt. Atqui, saepius evenit testes decipi aut decipere quam fieri derogationes naturae legibus. Prius enim est tantum moraliter impossibile, et ideo quandoque accedit testes aut decipi aut decipere, ut testatur experientia; posterius vero est physice impossibile, et quotidianae observationi contradicit.